

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA.

Sabbota 17. d.

Svizhana 1798.

Nro. 14.

Dunaj 7. Svizhana.

Nih zesarfka Svitlost so generala Devins postavili sa inspektorja na mejah. Ta general Feldzeigmaster je eden narbolshih generalov; ranki Laudon ga je vezokrat pohvalil.

Feldzeigmaster graf Vallis je v' Benędkah osnaniti vkasal, de bode Benęzhane hvalil pred svitlim Zesarjam savolo nih svęstobe, lubesni inu dobre volje pruti Zesarju, ludje naj si persadenejo saflushit milost svojiga deshelniga ozęeta; naj se med seboj po bratovsko lubio; nobe-

nima

nimu nizeh hudiga nesture, kakoršnekol desbe-
le al vere si bodi. Motivze ozhitniga miru bo-
de ojštro pokoril, ako bodo super to sapoved
kaj nepokoja sazhenali.

Lashko.

Is Bologne pishejo, de so zisalpinški sol-
datje se bili nasaj potegnili is Papeshoviga, ka-
kor so povele prejeli. Ravno ob tim zhasi pri-
dejo novize is Rima, kaj se je tam godilo ofem
dvajseti dan Grudna. Od tihmalo so spet nasaj
v' Papeshove deshele mahnili; sraven perhajajo
pozhasi franzoski sholnerji, kateri se s' zisalpin-
škimi perdrushio. Notri do shestnajstiga Profen-
za so te trume she pobrale Papeshove mesta, Si-
nigaglia, Jesi, Fano, Fossombrone, Cagli, Ur-
bino, Gubbio, Pergola, Monteboddo, Shent
Angelo, Loretto, Recanati, inu Macerata. Od
tod so dalaj svojo pot pruti Rimu obernili, inu
kashe, de mislio v' to mesto romati.

Pifma is Rima pravio, Papesh je spet po-
polnim terden inu sdrav; on se je pustil sahva-
lit vsim unajnim poslanikam inu veliki rimski
gospodi sa nih fkerb, katero so sa sdravje nih
Svetosti imeli.

Neapolski poslanik Pignatelli je 11. Pro-
fenza shel is Rima domu. On se je dolgo inu
vezhkrat pogovarjal s' Papesham inu s' Kardinal
Sekretarjam.

Franzosko.

Deshelan Josef Bonaparte je peršel is Rimu v' Paris s' sheno inu vso svojo drushino dvajseti Profenza.

Korsikanzi se puntajo zhes franzose, so ih dosti pomorili. Sedaj so shli franzoski soldatje punt tolashit. Franzia sposna, de ti otokarji so terde glave, se nepuste po volji vkreniti. Franzosi bi jih radi v' nemar nih lastni volji zhes pustili, ako bi se nebali, de ena druga oblast pride, jih pod se spravi, inu v' sošefki franzoskeh deshel en nevarno posestvo dobi.

Papeshov poslanik v' Parisi je sizer sapert, vunder zhaftno inu lepo dershan. General Bonaparte ga je dvakrat obiskal; tudi sta pershla k' njemu shpanski inu Toskanski poslanik; franzosi so pustili, de so se sami na tihim pogovarjali bres prizhe.

Dva uzheni mosha Mongolfier inu Argand sta snajdela eno perpravo, skusi katero se voda lahko na kvishko vsdiguje, inu na travnike al verte napęle. Ta perprava se imenuje: vodni oven. V' kratkim bode popisanje od tiga vodniga ovna v' bukvah vun dano.

Anglia.

Enajsti dan Profenza sta dve profhne v' parlament pershle spisane. Ena je od shtir tavshent urar-

urarjov, druga od osem tavshent urarfkih mojstrov podpisana, kateri prošio, de bi naklada na ure vsdignena bila; sakaj ako bode sledni uro imajozh od ure dazio plazhoval, nebodo ljudje otli ur kupovat, temuzh jeh bodo rajshi prodajali, inu urarji bodo bres dela, bres saflushika, bres kruha. Al nih proshne niso bile vflifhane.

Posnishi je pernesena proshna od sedemdeset tavshent delovzov podpisana, to je od kolarjov, kozharjov, urarjov, inu vse forte umetnih narejavzov. Ti so rekli, de morejo drugam iti sa kruham, ako nebodo naklade smajshane. Al ravno ob tim zhafi je bila kraljeva ukasa osnanena, de noben delovez al umeten narejavez nesme is Anglie na ptuje deshele potegniti.

To je sa delavze narhujshi, de so franzosi prepovd dali angleske dela inu ropotie v'Franzio naprodaj pelat; fabrike v'Anglii morejo konez jemati, inu delavzi po zelih tavshentih berashko palzo vrusat.

Mi jimamo se. tavshent na vojfki vjetih franzosov, te dobro varjemo, de neuidejo, ako bi franzosi prestopili v' nasho deshelo, inu de s' nimi nepotegnejo. Tudi enkatere venpotegnenzi morejo is Anglie drugam iti, katerikol niso sadofti vashni.

Holland.

Franzoska republika shalofstno gljeda, de
Hol-

Hollendarji s'he sedaj nobene stanovitne Postave sa svojo republiko nimajo. Zhe nebode skoro dobreh postav, pode Holland rakam svishgat. Sbrani moshje so vidiozh to nadlogo persęgli, pręd vmřeti kakor deshelo dalaj v' nevarnosti pustiti, inu so oblubili notri do koncez męseza Svizhana Postavo dodęlat.

Turzhiä

Pisma is Semlina od 24. Profenza pravio: kakor se slifhi, Pafavand Oglu vsaki dan bol okoli sebe grabi, ludje s' nim potegujejo, inu negovi punt bo zhedalaj mozhnifhi. Puntar je podse spravil malo Valahio, Georgevo, Ruzhuk, Silistro, Sistov, Varno, inu Sofio glavni grad zele deshele Bulgaria; per męsti Nisa je Turke premagal, inu blifhi pruti Konstantinopli vdaril notri do męsta Filipopel. Pafha v' Rumelii se ga je vstrafhil, inu s' svojmi soldatmi v' tamne gojsde sbęshal. Vezhidęl Mazedonie inu Albanie je s' puntarjam Pafhavand Oglu potęgnil. On vlezhe pruti męstu Adrianopel, inu od tod misli dalaj na ravnost v' Konstantinopel. Tukaj se vse tręse, Zar se posvetuje vsaki dan s' svojmi ministri, al od straha nevejo, kaj bi sklenili; Mohammedovo bandero je vun obęsheno, to je snamine, de ludje imajo na vojsko potęgnit.

Dva inu dvajseti dan profenza je sizer pomozh v' Bęligrad pershla, al namęsti dva tavshent mosh jo bilo samih sto inu dvajset.

Shvajz.

Švajz.

Pet inu dvajseti dan Profenza so Švajzarji persegli v' mestu Arau, de ozhejo per starim ostat, inu se s' vso mozhjo superpostaviv taitim, kateri bi otli po nih deshelah kaj brodit inu mesthat.

Nemshko.

Franzosi so se zhes Rajno na uni kraj potegnili; al kar je unim kraji, ozhejo vse imeti. Zhe se im nedá, v famejo po sili.

Profesor Klaproth v' Berlinu pravi, de se med ogerško slato rudo en metal nove shlahte najde; timu metallu je dal on novo ime od semle, inu ga Tellurium to je Semlinez imenuje.

Lublana

Na svedne rezhi uzheni mosh Lalande pife is Parisa od Planeta Venus ali od Danize, katera sedaj sa sonzam hodi, inu se v' tim stani Vezherniza imenuje. On pravi, osemnajsti dan Profenza so v' Parisu vsi ludje na zeste vun tekli njo gledat, misliozh, de je ena repata sveda ali komet; al ludje so v' krivi misli, sakaj Venus se letaf sato svitlishi vidi, ker je nardalaj od sonza, kar ona narbol dalezh od nega hoditi more. Ta rezh se sgodi vsako devetnajsto leto; drugekrat pa blishi okoli sonza hodi, inu se nevidi tako dolgo v' nozh, temuzh v' kratkim sa sonzam doligre. Parisarji ravno od
kome-

kometov dosti govore, so tedaj menili, de Venus je en komet; al je treba vediti, de letaf nezhakajo svęsdogledzi na nobeniga komęta. Daniza ali Vezherniza pa se skusi Ględalo dobro posná; inu se silno svitla vidi, kęr dalezh od sonza v' tami ostane, kader vsi sonzhni sharji sa goro sginejo, inu ględavzam ozhi nemotio.

Prajsovi Kral je svojim podloshnim uni kraj Rajne pisal, de akolih so sedaj pod franzosam, se naj vunder neboje, de bi sa vselej pod nimi bili, temuzh de bodo per starim ostali pod tako oblastjo, kakor so od nekidaj bili, inu kakor si sami vofhio.

Od Bresta do Hollanda je vse polno franzoskih soldatov perpravlenih v' Anglio.

Minister Pitt je v' Anglii naloshil dazio od vshefnih perstanov; katera gospa ima prebodene ushefa, more plazhat, al naj nosi naufhefnize, ali ne.

Pisma is Tersta pravio, de Anglesi so franzosam odusęli otoke: Korfu, Zefalonia inu Zante; se bojim, de morebit ni reš; ampak so le samo brodove saperli.

Povędanje od slovenskiga jesika.

Krajnzi s' latinsfkemi zherkami pisfemo; je she le navada od dva sto inu shtirdefet let, kar je Primaf Trubar en Lublanski Korar tako pisat sazhel. Popręd so krajnzi s' glagolitskemi zherkami pisali, kakorshne imajo she danafhni dan Korarji v' Bakri, Senju, inu v' Dalmazii.

Od first vikshiga Shkofa dvorne Gospofke v' Lublani se sploh osnani, de bodo k' ti gosposki flishiozhe shitne inu mladinske defetine na druge tri al shest let od svetiga Jurja naprej v' shtant lizitirane v' Kanzlii na sholskim tergi Nro. 222 po ti versti.

22 dan Svizhana od vasi Klezhe, Savle, Jeshiza, Vishmarje, Jarfhe, Oberje, Tomazhovo, inu Sh' Martin per Savi.

23 Svizhana od gorne inu spodne Sadobrove, Hraftje, gorni inu spodni Kafhel, Salog, Slap, Vguzhe, Studenez, Mofte, Selo, inu Udmat.

24 Svizhana, Shtefanja vaf, Dobrujne, Besovik, gorna inu spodna Hrushiza, sa Dvor, Savogel, inu Podmolnik.

26 Svizhana, Lipoglav, Sele, Panze, Orle, Shen Paul, Rudnik, Subsheniza, inu Babna Goriza.

27 Svizhana, Sredna vaf, Sele, Rebro, Dol, Javorje, Plesh, Repizhe, Breshje, inu Sh' Martin pod firreko.

28 Svizhana, Glinze, Vizh, Kosarje, Log, Breshovza, Lukovza, Dragomir, Goriza.

1 dan Sufheza defetina na Polanah, Shen Peterfkim predmestji, Sifhka, Logatez, Breshovza, inu Bevke.

2 Sufheza, Sveti Duh nad Loko, Bitine, inu Podrebro nad Kamnikom.

3 Sufheza, Lublansko Polje, per S. Kristofu, inu Krishanke v' Lublani.